

Sex framtidstesor om vuxnas lärande

Vuxenutbildningen, eller vuxnas lärande, finns med i ett antal övergripande sammanhang. Dels som viktig aktör i målen för Lissabondeklarationen, dels som en aktör i den regionala tillväxten. Men området vuxnas lärande har även ett demokrati- och individperspektiv. Utifrån detta, och ett antal andra, övergripande perspektiv finns det sex teser om framtiden för vuxnas lärande som kan lyftas fram.

Ett svar på många frågor

Vuxenutbildningen, eller vuxnas lärande, har på ett fåtal år fått en bredare betydelse än tidigare. Från att ha varit en tydlig delmängd av politikområdet utbildning, har vuxnas lärande successivt förflyttat sig till att ligga i skärningspunkten mellan ett antal politikområden. Förutom utbildningspolitiken, återfinns ny vuxnas lärande som en del av arbetsmarknadspolitiken, näringslivspolitiken, socialpolitiken och integrationspolitiken. Rollen som gränsöverskridare är viktig att inse för lokala och regionala aktörer inom vuxenutbildningen, inte minst eftersom man måste spela en aktiv roll i samtalen kring regional utveckling.

Flexibelt lärande blir det normala

Det kan låta hädiskt, men det är dags att sluta använda begreppet ”flexibelt lärande” som ett uttryck för något alternativt. Vi är redan inne i en situation då det flexibla lärandet i praktiken framstår som det normala sättet att erbjuda stöd till vuxnas lärande. I detta sammanhang kan det vara viktigt att slå fast att flexibelt lärande INTE bara är IT-stödd distansutbildning, utan blandade studieformer.

Utbildning kan FAKTISKT leda till ökad tillväxt

Det kan låta som en självklarhet att utbildning leder till tillväxt. Tyvärr har ett antal undersökningar visat att kopplingen inte är lika direkt som man skulle vilja. I de fall där utbildningssatsningar faktiskt har bidragit till ökad tillväxt finns dock ett tydligt mönster. En underliggande faktor är en stark politisk vilja och samsyn kring hur regionen ska utvecklas ekonomiskt. Denna vilja driver satsningar på tillväxtmöjligheter som finns i regionen. Detta leder i sin tur till kompetensbehov för att tillgodose de regionala tillväxtföretagen. När satsningar på utbildning och kompetensförsörjning på detta sätt svarar direkt mot ett faktiskt behov, finns en klar koppling mellan utbildning och tillväxt. De två faktorerna som verkar vara avgörande är *timing*; satsningen på utbildning kommer efter satsningen på tillväxtområden, samt den *praktiska kopplingen*; innehållet i utbildningarna svarar direkt mot ett faktiskt behov och nya kompetenser får omedelbart omsättning i praktiken.

Ingen utbildning utan bildning

Eftersom diskussionerna om vuxnas lärande har ett så starkt fokus på kompetenshöjning för tillväxt och ”anställningsbarhet” är det viktigt att lyfta fram vikten av en bred allmänbildning. ”Bildning” utgör murbruket mellan de tegelstenar som består av mer specialiserad kunskap. Bildningen gör att vi i högre utsträckning kan kombinera de detaljkunskaper vi har, på nya och oväntade sätt. Kort sagt gör en ökad bildning oss mer trygga, förberedda på förändringar och mer konkurrenskraftiga. Det kan rent av vara så att det är bildningen snarare än forskningen som är det kraftigaste konkurrensmedlet i kunskapsekonomin.

Arbetslivet förändras snabbare än arbetskraften

Vi har en mycket snabb förändringstakt inom arbetslivet. Varje år försvinner c:a 10% av alla branscher för att aldrig komma tillbaka. Andelen helt nya branscher som uppstår är ungefär lika stor, 10%. Motsvarande förändring inom arbetskraften är bara 2%. Det gör att vi varje år får 8% av arbetskraften som har en obsolet kompetens, medan vi saknar 8% inom nya kompetensområden. Här måste resurserna för vuxnas lärande bli mycket snabbare på att svara upp mot behoven. Vuxenutbildningen måste också bli bättre på att ta fram skräddarsydda lösningar för regionala förändringar.

Homo Zappiens gör entré

En helt ny generation är på väg in i vuxenlärandet, den s.k. ”Homo Zappiens”-generationen. En teknikvan, informationsvan, och otålig generation som inte visar upp samma profil som vuxenutbildningens traditionella målgrupper. Denna målgrupps förmåga att hantera det nya samhällets verktyg måste tas tillvara av vuxenutbildningen, och vi måste förbereda oss för att svara upp mot denna nya målgrupps behov. Tyvärr är denna målgrupp också extremt heterogen. Medan vissa ungdomar behärskar teknik och information bättre än andra i samhället, finns också ungdomar som aldrig haft tillgång till dessa resurser. Den digitala klyftan växer bland ungdomarna.

Utmaningar för vuxenutbildningen

Detta innebär att det finns några utmaningar för vuxenutbildningen i den nära framtiden. Till att börja med måste vuxenutbildningen agera utifrån sin nya roll som gränsöverskridare. Vuxenutbildningen kommer bättre till sin rätt om man finns med som en tydlig samtalspart i diskussionerna om regional tillväxt.

Vidare måste vuxenutbildningen vara beredd på att ”flexa ut”. Dels kommer flexibelt lärande att vara det vanliga sättet för vuxna att studera, men förmodligen kommer också utvecklingen på arbetsmarknaden att innebära att fler vuxna kommer att behöva studera på sin arbetstid, och på sin arbetsplats. Vuxenutbildningen kan alltså inte räkna med att de studerande kommer till komvux, utan vuxenutbildningen måste komma till de studerande.

Kopplingen mellan lärande och tillväxt leder till att vuxenutbildningen måste erbjuda två sorters utbud. Ett utbud som baserar sig på nationella kursplaner, men även ett utbud som är skräddarsytt för de regionala behoven utifrån det regionala tillväxtarbetet.

Kombinationen av utbildning och bildning kräver att alla parter inom vuxenutbildningen; främst kommunal utbildning för vuxna och folkbildning, samarbetar i högre utsträckning än tidigare.

Till sist är det hög tid för vuxenutbildningen att förbereda sig för att Homo Zappiens-generationen snart är den huvudsakliga målgruppen.

Det finns en gammal kinesisk förbannelse som lyder ”Måtte du leva i intressanta tider”. Intressanta tider innebär alltså stor förnyelse, men också mycket arbete. Detta arbete är en uppgift som vuxenutbildningen och CFL har gemensamt.